

પદ્યાવલી

૯૫૨૦

સ્વરાજ્ય સભાના લાભાર્થે
શ્રીમાન પંડીતજી ઓંકારનાથના
જસસાની.

પદ્યાવલી.

સ્વરાજ્ય સભા.

મૂલ્ય ૦—૨—૦

પ્રકાશક.

હરિપ્રસાદ પીતાંબરદાસ મહેતા

અમદાવાદ.

મંત્રો સ્વરાજ સભા
આવૃત્તી પહેલી.

સને ૧૯૨૧.

પ્રત. ૧૦૦૦

મહાલક્ષ્મી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. ગીરધરલાલ પ્રેમચંદે છાપી. અમદાવાદ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૫૨૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૫૬૧૧૫૫૫

વિષય ૬-૧૪

ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંપૂર્ણગીતનો ક્રમ.

સર કરોશીકી તમન્ના

આ ગયા હે કર્મ યુગ દુઃખ કર્મ કરના શીખ જા
જલ તરંગ.

મધ્યાદ. (ઉર્દુ સંગીત)

અમારી કકીરી.

તળાવા તરંગ.

ખાકે હીંદ.

કીડલ વગેરે વાજીત્રો.

સ્વતંત્રતાનું સંગીત.

વદે માતરમ્.

गजल.

सर इरोशी की तमन्ना अय्य हमार दिवमें है,
 देभना है न्तेर कीतना आणुअे कतिवमें है;
 रहरवे राहे महेयन रहे न जाना राहमें,
 ललजते सदेरान-वही हूर ये मंजुवमें है;
 आण हिर मकलवमें कतिव कहे रहा हें आर आर,
 क्या तमन्नाअे शहाहतबी कीसीके दिवमें है ?
 अय्य शहीदे मुह्ता—मिह्लत मे तेरी उपर निसार;
 अय्य तेरी हिम्मतका अर्या गेरकी मदरीवमें है,
 वकत आने हे तुजे अतवायजे अय्य आसमा !
 हम अबीसें क्या अता हे क्या हमार दिवमें है,
 अय्य न पहिले वशवले हें और न अरमानोंकी बीर;
 सिर्फ भिट जनेकी यह हसरत दिले भिरिभवमें है.

गजल राग भैरवी.

आ गया है कर्म युग कुछ कर्म करना शीघ्र लो
 देश पर अरे नतिपर हम हम के भरना शीघ्र लो
 मारने का नाम मत लो पहले भरना शीघ्र लो
 आति के मिह्लतसे यमसे न डरना शीघ्र लो
 पार यदि होता तुमे परतंत्रता दुःख सिंधुसे
 तेर कर तो रक्त सागरसे उतरना शीघ्र लो
 हिर जल्लाहे सकल संसारका आणु मात्रमें

દેશ દુઃખ કી આગમેં પર પહેલો જલાના શીખ લો
 જોલ યાત્રા કે લિયે દિન રાત ઉત્સાહિત રહે।
 દુઃખ જન્મ સ્થાનમેં મિર્જાય વિચરના શીખ લો
 દેખના હેં દસ્ય ભારત વર્ષમેં યદિ સ્વર્ગેકા
 દેવકા તો પ્રાણુ પનસે દુઃખ ભરના શીખ લો.

અમારી ફકીરી.

(ગઝલ)

અમે લીધી ફકીરી આ; અમારી ભૂમીને કાળે;
 જગાવી મસ્કની ધુણી, અમારી હીંદને કાળે.
 ખૂફતો પૂજા લીધી છાડી, ક્રીતાઓ રાખમાં રાળી;
 અમે સૌ લિંદને માટે, લીધી વરવી ભવે ઝાળી.
 ફિરરતા મુશ્કિલોના સહુ, વચનને દૂર તો કીધા;
 અમત સમ સુખ ત્યાગીને, કટુ સમ ઝેરને પીધા.
 ક્રીતાઓ વેદ પુરાણા, લીધાં પાણી મહી સરવા;
 ખુદાની ન્યાતમાં અમને, અમોને લિંદની પરવા.
 અમોને સહુ નસે નસમાં, ખુરો નિશો અંધે વ્યાખ્યા;
 નમે તેને દક્ષા કરવા, ફકીઓ શીદને અમો.

નમોને છે પડી ટેપો મજેદારી હિઝવાની:
 આ મારી એ ભુરી આદત, વફાદારી હિઝવાની.
 અમો મસ્તાનના મસ્તાનની એ ઓર મસ્તી છે;
 અમારી આ અમારી હિંદને કાળેજ હસતી છે.

સૈયાદ !

જનાબ કચસર દહેલવી કી.

ફરયાદ.

જિતડ કર મેરા ગુદશનસે આશ્પાં સૈયાદ;
 રહેગા તુબી ન દુન્યામેં શાદમાં સૈયાદ.
 સંભલ કે ગિરતી હંચ અપ્પ તુઝપે બિજલીયાં સૈયાદ,
 ગમ્ હય આહે રસા સુએ આશ્પમાં સૈયાદ. ૨
 જમાને હાલસે કુછ તો હમેંબી કેહને દે,
 ગલા ન થોંટ ઝરા ખોલ હિજલીમાં સૈયાદ. ૩
 વફા શઆરુ રહે તેરે જાનિસાર રહે,
 ઇસિ આસ પર કે તુ હય અપના કદ્રદાં સૈયાદ. ૪
 કરમ કે બદલે જો હોંતા હય અપ્પ સિતમ હમ પર,
 ચેલી આ કાદ તોરા થી ગેહી જ્યાં સૈયાદ. ૫

सिखा वडादा तेरे दरमे येद भीक्षा दुमेश,
 के व्याज लुटता हय हस्ती का आरवां सैयाद,
 दुखर किसिडा हय मुद मोयले जरा हिल में,
 जमाना किम पे छिडाता हय जिन्दीयां सैयाद,
 कुछ आपने वकल की भी यादगार रहनेदे,
 मिटे दुडिंका मिटाता हय क्युं निशां सैयाद,
 येद बाट रम के मुहा 'दा की मुंदा दिभाना हय,
 मितम तो जे तेरा छु गादे कर यदां सैयाद,
 मुहा करे न इसे नान्ने आरजू तेरा,
 मिटाये गुलशने लिखी हवा पिऊं सैयाद,
 वोद हिन गये के हमे जिन्दगी की हसरतयां,
 प्रजुल केलाकी देना हय धमकीयां सैयाद,
 मजमकी हय तेरो लहु अयानीयां कयसर,
 के अपनी लुल गया नस्तरानीयां सैयाद.

पाके लिह.

१

अयि ! छिन्दूभी तारे मदिमा दिगन्त आगे,
 ऐसी अभिनिधि के कुहरत तने नवागे;
 गुण काज पद सनातन सौन्दर्य तेज राजे,

જોડી જગે નીરખતાં તારી જડે ન આજે;
પ્રતિ પ્રાતઃ આલ લાન તુજ આરતિ ઉતારે;
હિમાદ્રિ કેશ તારા કિરણે થસી સમારે.

૨

સંસ્કૃતિ-ગુર અલિંચી ફેલ્યાં દિશાએ આરે,
ચાન અર્પને કિનારે ચેતન અજળ પ્રસારે;
આલમ અધી છવાઇ અજાન અવકારે,
અમ ભૂમી દીપ સાઇ દેરે ભૂલ્યાં તે દારે;
પ્રીસે ન સંસ્કૃતિની જોતાં જડે નિશાની,
ત્યારેય હિન્દ આંગણુ રેલી ઉષા યુવાની.

૩

પુરાણુ દેવ ભૂમિ કીધે ગૌતમે યશાળો,
તજ દેશ સરમદે નિજ અહીં દેહને પ્રજાળો;
પોષી પ્રજાત્વ પ્રીતે કંઈ અકબરે હબ્બળી,
મીંચી રૂધીરે રાણે સરવાડી આ રચાવી;
આ ભુમીની સમાધે શરવીર સો મૂતા છે.
ખંડેર અસ્થિ જેનાં અમ અણમૂલી મતા છે.

૪

ખંડેર જીર્ણ એ કંઈ શર કિર્તિ હજી કંઈ છે,
જેનાં અમમ્મી રગ રગ ઉતાં રૂધિર વહે છે,

૧૧. હજીએ કેવની થવે છે.
 ૧૨. શોપ હજીએ અમ કાનમાં રવે છે;
 ૧૩. શું ન દાખે કંઈ સ્વર્ગે રંગ હજીએ ?
 ૧૪. શું ન અતાપી પુનિત ગંગા હજીએ ?

કુર્ય ને મદુતા એનાંએ પુલ કળોમાં,
 તા કલાપી આજે. પે વગ્નલોમાં;
 ૧. ખીજના કડાકા એના એ વદલોમાં.
 ૨. વ્યાપી રહી શિથિલતા અમ દિલની અવમનોમાં.
 ૩. એ સંસ્કૃતિ કંઈ દેતી પ્રકાશ અમને,
 ૪. વતન રહ્યું નહિ બહારો વિનાશ અમને !

૧. સોથી વામ વિધિ પડતી સ્થિતિ અમારી,
 ૨. પંડે ભુસાઈ જે જે સ્મૃતિ અમારી;
 ૩. પુરી થઈ હજી જરી નહો ધન નિંદ જે અમારી,
 ૪. શમ અમ કદન વિનાની ભુમિ દિન જે અમારી,
 ૫. એનાં ખૂબી ખબનાં ઉગટા વહી રહ્યા છે,
 ૬. ભૂમ ભાવ્ય વાસો કે ગાદેલ સર્ગ રહ્યા છે.

વિભુ ! દેશ પ્રેમ જ્યોતિ. હૃદ થઈ, હૃદે જગાયો,
 ભુક્ષ્યાઃ ખધિર કનિમાં મંત્ર કંઠ સુષુવો;
 ચેતન વિહિત ખોખાઃ ચેતન અજ્ય રપુરાવો,
 આ ભસ્મ રાશીમાંથી ચીજ્યારી કંઠ ઉડ્યવો;
 જ્ઞાતું વતન સમાયે, નયનોમાં તાર ચક્રને,
 શિરમાં ખુમારી ચક્રને, દિલમાં કરાર ચક્રને.

પુલ ખાગ શોખીનોને પુલથી લગન મુખારક !
 રંગે રસિક જનને રસનાં ઝોલન મુખારક !
 ખુલખુલને ગુલ મુખારકી ગુલને ચમન મુખારક !
 ખેલિ વિના ના અમને જ્ઞાતુ વતન મુખારક !
 નન્દન વતે આ ખીલશે અમ ઉર પ્રપુલ કળીશું
 જે જનની અંકે મુક્ષ્યા તે અંકમાં દર્શીશું !

ભોજન જુખ્યાને અમને જ્ઞાતાં નુર વતનનાં,
 નયનોની શેરનીએ સુખ સત્ય એ જીવનનાં;
 જ્ય જ્ઞ પ્રથે છે જ્યોતિ રગ રમ એ પ્રેમ અગનનાં,
 આ કસુમ સમ છે કાંટા ચે આ ચમનનાં.

ઈ ની અમ ભસ્મ લેખ તન

